

ПОЉОПРИВРЕДА

UDK: 632:061.1
Bibliid 1451-3188, 10 (2011)
Год X, бр. 35–36, стр. 94–105
Изворни научни рад

Др Душан ДАБОВИЋ¹

ПРАВНИ ОКВИР ЗАШТИТЕ БИЉА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

ABSTRACT

In the European Union, plant protection is regulated within the area of food safety (with the regulation on veterinary and sanitary issues). It includes three sub-groups of issues: placing on the market and use of plant protection products (pesticides), the presence of residues of plant protection products in food and animal feed as well as plant health or protection of plants from harmful organisms. The main objective of the EU phytosanitary legislation is to ensure the safety of food and feed as well as health and quality status of crops in all Member States. Therefore, the EU has established control of movement of plants both in the internal market and on the borders in the process of importing these products from third countries. Also, the EU wants to ensure that the use of pesticides will not be harmful to health of people and animals or the environment. The great importance of plant protection for the EU is confirmed by the number of its legal acts. In fact, this area is regulated by more than 500 legal acts of which more than 50 are directives and regulations. In the Republic of Serbia in 2009, three new laws were adopted in the phytosanitary field. Within a period of several years, a new legal framework based on the European legislation should be completed by a number of by-laws.

Key words: plant protection, health protection of people and animals, environmental protection, phytosanitary system, European Union law.

---

¹ Виши саветник, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде – Управа за заштиту биља, Београд.

I) УВОД

Област заштите биља (фитосанитарна област) у Европској унији се регулише у оквиру безбедности хране (уз прописе о ветеринарским и санитарним питањима) и обухвата три групе питања: стављање у промет и примену средстава за заштиту биља (пестицида); присуство остатака средстава за заштиту биља у храни биљног порекла; и здравље биља, односно заштиту здравља биља од штетних организама. Основни циљ Европске уније у овој области је да обезбеди безбедност хране произведене од биља и да осигура здравствени и квалитативни статус усева у свим државама чланицама. Стога се спроводи контрола промета биља, како на унутрашњем тржишту, тако и на граници, у поступку увоза ових производа из трећих земаља. Такође, ЕУ жели да осигура да коришћење средстава за заштиту биља неће бити штетно за здравље људи и животиња, као ни за животну средину. Значај заштите биља за Заједницу се огледа и у броју прописа којима се регулише. Наиме, ову област регулише више од 500 прописа, од којих је више од 50 регулатива и директива. У Републици Србији је 2009. године, доношењем два нова закона у фитосанитарној области (Закон о средствима за заштиту биља² и Закон о здрављу биља³), на основу европског законодавства, започето са усвајањем новог правног оквира, који би у наредом периоду од неколико година, требало да буде комплетиран доношењем већег броја подзаконских прописа.

II) СТАВЉАЊЕ У ПРОМЕТ И ПРИМЕНА СРЕДСТАВА ЗА ЗАШТИТУ БИЉА

Регулатива 1107/2009 Европског парламента и Савета од 21. октобра 2009. године, о стављању производа за заштиту биља у промет и укидању Директива 79/117/ЕЕЦ и 91/414/ЕЕЦ Савета⁴ је нови основни пропис у области испитивања и регистрације пестицида, који ће од 14. јуна 2011. године, заменити две наведене Директиве, што говори да је Европска унија овим желела да појача ниво усаглашености прописа у овој области, односно да од усаглашености прописа земаља чланица пређе на њихово уједначавање. На тај начин, потврђен је све већи значај који област заштите

---

² *Службени гласник Републике Србије*, бр 41/09.

³ *Ibidem*.

⁴ “Regulation (EC) No 1107/2009 of the European Parliament and of the Council of 21 October 2009 concerning the placing of plant protection products on the market and repealing Council Directives 79/117/EEC and 91/414/EEC”.

биља има за Заједницу. Наиме, један од најважнијих начина заштите биља и биљних производа од штетних организама, као и за унапређење пољопривредне производње, јесте употреба производа за заштиту биља. Међутим, производи за заштиту биља могу да имају нежељене ефекте. Њихова употреба може да подразумева ризике и опасности за људе, животиње и животну средину, посебно ако се стављају у промет средства која нису тестирана и одобрена и ако се неисправно користе. Сврха ове Регулative је, дакле, да се обезбеди висок ниво заштите како здравља људи и животиња, тако и заштите животне средине и истовремено да се обезбеди конкурентност пољопривреде Заједнице. При томе, посебна пажња се посвећује заштити угрожених група становништва, укључујући и труднице, новорођенчад и децу. Стога, ова Регулative треба да осигура да супстанце или производи за заштиту биља који се стављају у промет немају штетан утицај на људско или животињско здравље или неприхватљив утицај на животну средину. При томе, као производ за заштиту биља, у овој Регулativi, сматра се производ који се састоји од активне супстанце, или је садржи и користи се за следеће намене:

- заштиту биља или биљних производа од свих штетних организама или за спречавање деловања таквих организама, осим ако је хигијена главна сврха ових производа;
- утицај на животне процесе биљака, као што су супстанце које утичу на њихов раст, осим као хранљиве материје;
- очување биљних производа, у оној мери у којој ове супстанце или производи нису предмет посебног прописа Заједнице о конзервансима;
- уништавање нежељених биљака или делова биљака, осим ако се производи примењују на земљиште или воде за заштиту биља;
- проверавање или спречавање нежељеног раста биљака, осим алги.

Да би се уклониле препреке за трговину производима за заштиту биља због различитих нивоа заштите у државама чланицама, ова Регулative треба да, на нивоу Заједнице, утврди усклађена правила за одобравање активне супстанце и стављање у промет производа за заштиту биља, укључујући и правила о међусобном признавању овлашћења и паралелне трговине. Циљ ове Регулative је стога и да повећа слободу кретања ових производа и њихову доступност у земљама чланицама. Активна супстанца треба да буде укључена у производ за заштиту биља уколико се не очекује да на било који начин штетно утиче на људско или животињско здравље или да има неприхватљив утицај на животну средину. Да би се постигао исти ниво заштите у свим земљама чланицама, одлука о прихватљивости или

неприхватљивости такве супстанце треба да се доносе на нивоу Заједнице, на основу усклађених критеријума. Ови критеријуми би требало да буду примењени за прво одобрење активне супстанце, у некој од земаља чланица, у складу са овом Регулацивом, док за активне супстанце које су већ одобрене, критеријуми би требало да се примене у време обнове или прегледа њихове сагласности. У интересу предвидљивости, ефикасности и доследности, Регулацива предвиђа да се успостави детаљан поступак за процену да ли активна супстанца може бити одобрена. Да би се осигурала конзистентност у оцењивању, независне научне прегледе требало би да обави Европско тело за безбедност хране, основано Регулацивом 178/2002 Европског парламента и Савета од 28. јануара 2002, о успостављању општих принципа и захтева закона о храни, успостављању Европског органа за безбедност хране и о процедурама у вези са безбедности хране.⁵ У интересу сигурности, сагласност за стављање у промет активне супстанце је временски ограничена. Наиме, одобрење треба да буде сразмерно могућим ризицима у коришћењу тих супстанци и даје се за период који није дужи од 15 година. Активна супстанца може бити произведена различитим производним процесима, што доводи до разлике у карактеристикама производа, међу земљама чланицама. Такве разлике могу имати утицај на безбедност, те усклађена процедура на нивоу Заједнице мора да се успостави, у складу са овом Регулацивом.

ПРИСУСТВО ОСТАКА СРЕДСТАВА ЗА ЗАШТИТУ БИЉА У ХРАНИ БИЉНОГ ПОРЕКЛА

Осим Регулациве 1107/2009, област средстава за заштиту биља регулише и Директива 2009/128 Европског парламента и Савета од 21. октобра 2009, о успостављању оквира за активности Заједнице за омогућавање одрживог коришћења пестицида.⁶ Ова Директива успоставља правни оквир за смањење ризика и утицаја употребе пестицида на здравље људи и животне средине, као и за промовисање употребе интегрисаног управљања штеточинама и алтернативних приступа или техника, као што су нехемијске алтернативе пестицидима. Директива прописује да ће државе чланице

---

⁵ “Regulation (EC) No 178/2002 of the European Parliament and of the Council of 28 January 2002, laying down the general principles and requirements of food law, establishing the European Food Safety Authority and laying down procedures in matters of food safety”.

⁶ “Directive 2009/128/EC of the European Parliament and of the Council of 21 October 2009 establishing a framework for Community action to achieve the sustainable use of pesticides”.

усвојити националне акционе планове за постављање квантитативних циљева, мера и процедура за смањење ризика и негативних утицаја употребе пестицида на здравље људи и животну средину. Такође и ради подстицања развоја и увођења интегрисаног управљања штеточинама и алтернативних приступа или техника како би се смањила зависност од употребе пестицида. Ови циљеви могу да покривају различите области, на пример за заштиту радника, заштиту животне средине, остатке (резидуе) пестицида у храни, коришћење посебних техника или употреба у одређеним усевиима и др. Државе чланице ће обезбедити да се свим професионалним корисницима, дистрибутерима и саветницима омогући одговарајућа обука од стране тела које одреди надлежни орган. Прописано је да ће државе чланице обезбедити да ће опрема за професионалну примену пестицида бити предмет инспекције у редовним интервалима, при чему интервал између инспекције не може бити дужи од пет година до 2020. године и не може бити дужи од три године након тога. Овом директивом је регулисано и питање прскања пестицидима из авиона, као посебно осетљиво питање. Наиме, прскање пестицидима из авиона има потенцијал да изазове значајне негативне утицаје на здравље људи и животну средину. Стога, према овој директиви, прскање из ваздуха би требало да се генерално забрани, при чему је одступање могуће уколико то, у поређењу са другим методама, представља предност у смислу смањења утицаја на људско здравље и животну средину, или где не постоје неке одрживе алтернативе. Регулатива (ЕЦ) 396/2005 Европског парламента и Савета од 23. фебруара 2005, о максималним нивоима остатака пестицида у храни или на храни, и храни биљног и животињског порекла⁷ (која допуњује Директиву Савета 91/414/ЕЕЦ) успоставља максималне количине остатака пестицида дозвољених у производима животињског или биљног порекла који су намењени за људску или животињску потрошњу. Ови максимални нивои резидуа (МРЛ) јесу, с једне стране, МРЛ који су специфични за одређене намирнице намењене за људску или животињску потрошњу и, с друге стране, опште ограничење које се примењује када не постоји посебан МРЛ. Циљ Регулативе је, дакле, да се осигура да остаци пестицида у намирницама не представљају неприхватљив ризик за потрошача и здравље животиња. Регулатива обухвата све производе за људску или животињску потрошњу наведену у Анексу I. Ови производи не подлежу постављеним границама ако су намењени за сетву или садњу,

⁷ “Regulation (EC) No 396/2005 of the European Parliament and of the Council of 23 February 2005 on maximum residue levels of pesticides in or on food and feed of plant and animal origin and amending Council Directive 91/414/EEC”.

овлашћене тестове на активној супстанци, производњу непрехрамбених производа, или за извоз ван Европске уније. Максимални ниво резидуа пестицида у намирницама је 0,01 мг/кг. Ово опште ограничење се примењује уобичајено, односно у свим случајевима где МРЛ није посебно подешен за неки производ или врсту производа. Неки од специфичних МРЛ наведених у Анексу II су виши од уобичајеног ограничења. У неким случајевима, привремени МРЛ се могу подесити и требало би да буду наведени у Анексу III. Привремени МРЛ требало би да буде постављен посебно у следећим случајевима:

- за мед и биљне екстракте;
- у неким изузетним условима контаминације производима за заштиту биља;
- за националне МРЛ који још нису усклађени;
- за нове производе који су наведени у Анексу I и држава чланица то затражи, како би било довољно времена за свеобухватну научну процену и под условом да нема ризика за потрошаче.

Регулатива прописује да производи који нису у складу са фиксном границом не могу бити разблажени, осим у случају одређених обрађених и/или композитних производа који су наведени од стране Комисије (Анекс IV). Одређене супстанце које је одредила Комисија (Анекс VII), могу бити признате, чак и ако превазилазе своје МРЛ ако испуњавају следеће услове: производи који су у питању нису намењени за непосредну потрошњу; спроведене су контроле на месту како би се осигурало да ови производи не буду доступни потрошачима; друге државе чланице и Комисија су обавештене о спроведеним мерама. У изузетним случајевима, производи који нису у сагласности са границама одређеним у Анексу I и II могу бити одобрени од стране државе чланице, ако не представљају неприхватљив ризик. Држава чланица мора одмах да обавести Комисију, друге државе чланице и Европско тело за безбедност хране (ЕФСА), тако да одговарајуће мере треба предузети што је пре могуће (привремени МРЛ, итд.)

Одређене активне супстанце не подлежу одређивању било којих граница за остатке пестицида. То су активне супстанце присутне у средствима за заштиту биља у складу са Директивом 91/414/ЕЕЦ (за пласирање производа за заштиту биља на тржишту) и за које нема МРЛ-а. Ове супстанце су наведене у Анексу IV. За средство за заштиту биља које се ставља у промет у складу са Директивом 91/414/ЕЕЦ, активна супстанца коју она садржи треба да буде процењена у циљу одређивања прага изнад којег њихова концентрација у прехрамбеним производима представља

опасност за људе и животиње. Ова Регулатива успоставља и процедуру за подношње захтева за одређивање МРЛ-а. Такви захтеви морају бити достављени државама чланицама, које их преносе на Европско тело за безбедност хране (ЕФСА). Процена ризика је одговорност ЕФСА, која одлучује о сваком новом МРЛ-у, односно о његовој измени или уклањању (осим у случају када уклањање проистиче из опозива одобрења средства за заштиту биља). ЕФСА издаје мишљење, укључујући очекиване границе одређивања за пестициде – робну мешавину, и процену ризика за случајеве у којима је премашен прихватљив дневни унос. На основу мишљења ЕФСА, Комисија донеси Регулативу да се успостави нови МРЛ, или да се измени, или уклони постојећи.

На основу вишегодишњих програма Заједнице и националних вишегодишњих програма, који се ажурирају сваке године, државе чланице обављају провере на остатке пестицида како би се обезбедило поштовање МРЛ-а. Ове провере подразумевају узимање узорака, њихову анализу и идентификовање пестицида и одговарајућих нивоа присуства пестицида у производу. Пре ове Регулативе, свака држава је примењивала своје максималне границе резидуа пестицида. Претходни европски закони поставили су различите лимите за различите врсте производа: поврће (Директива 76/895/ЕЕЦ), житарице (Директива 86/362/ЕЕЦ), намирница животињског порекла (Директива 86/363/ЕЕЦ) и биљних производа, укључујући и воће и поврће (Директива 90/642/ЕЕЦ). Ова Регулатива ставља ван снаге ове директиве, и предлаже хармонизовану горњу границу за све намирнице. Она укључује исти ниво заштите хране и хране за животиње. То је први пут да је заједничко ограничење успостављено на европском нивоу за све врсте пестицида, без прављења разлике између врсте хране.

Употреба активне супстанце у производима за заштиту биља је једна од најбољих метода заштите од штетних организама воћа и поврћа. Та употреба, међутим, може да проузрокује присуство пестицида у третираним производима, односно код животиња храњених тим производима, или у меду од пчела које су биле изложене тим супстанцама. Стога би требало предузети повећану пажњу, како би се осигурало да ниво тих остатака не представља неприхватљив ризик за људска бића и за животиње. Стални одбор за ланац хране и здравље животиња Комисије помаже да се донесу одлуке о максималним нивоима за остатке пестицида. Осим тога, у државама чланицама, одређена национална тела управљају контактима са Комисијом, ЕФСА, другим државама чланицама и свим заинтересованим странама на које се односи ова Регулатива.

ЗДРАВЉЕ БИЉА

Прописи Европске уније о здрављу биља базирају се на члану 37 Споразума о оснивању Европске заједнице, који се односи на успостављање заједничке пољопривредне политике. Заједничка аграрна политика се састоји у доношењу прописа од заједничког интереса, уз оснивање органа надлежних за целу територију заједнице. Међу мерама које се спроводе преко заједничких органа на територији заједнице за обезбеђивање безбедности хране су и фитосанитарне мере. Основни пропис у области здравља биља је Директива Савета 2000/29/ЕЦ од 8. маја 2000. године, о заштитним мерама од уношења и ширења организама штетних за биље или биљне производе.⁸ Ова Директива се заснива на Директиви 77/93/ЕЕЦ од 21. децембра 1976. године, која је више пута допуњавана, тако да су поједини делови потпуно измењени, те је донета нова. Такође и важећа Директива је од доношења претрпела неколико измена које са основним текстом чине целину. Ова Директива се базира на Међународној конвенцији о заштити биља, од 6. децембра 1951. године, која је усвојена у Организацији за исхрану и пољопривреду Уједињених нација (ФАО), с обзиром да су тадашње земље чланице (петнаесторице) појединачно приступиле овој конвенцији. Поред Директиве 2000/29 која успоставља основе фитосанитарног система, област здравља биља регулишу и друге Регулative и Директиве које уређују нека поједина питања. Директива 2000/29 се односи на заштитне мере од уношења организама штетних по биље или биљне производе у државе чланице из других држава чланица или трећих земаља, као и на заштитне мере од ширења штетних организама. Свака држава чланица одређује надлежни централни орган, под контролом националне владе, за потребе координације и контакте у вези са здравственим стањем биља. Директивом се успостављају листе штетних организама, које су дате у Анексима. У Анексима I и II, уведена је подела на: штетне организме који су релевантни за целу Заједницу; организме за које се зна да се појављују у Заједници, али нису присутни на целој територији Заједнице; и организме од којих се штите само заштићене зоне. У Анексу III се наводе биље и биљни производи чији је увоз забрањен у Заједницу, односно заштићене зоне Заједнице, уколико потичу од релевантних земаља на које се позива у том делу Анекса, осим у случајевима када се ради о увозу

---

⁸ “Commission Directive 2010/1/EU of 8 January 2010 amending Annexes II, III and IV to Council Directive 2000/29/EC on protective measures against the introduction into the Community of organisms harmful to plants or plant products and against their spread within the Community”.

за научно-истраживачке сврхе и сврхе рада на селекцији сорти, као и за локалне потребе у пограничном појасу са трећом земљом. Државе чланице ће забранити уношење и провоз биља, биљних производа и других предмета наведених у Анексу IV уколико нису испуњени посебни захтеви наведени у том Анексу, уз изузетке такође у случају да се ради о увозу за научно-истраживачке сврхе, за локалне потребе у пограничном појасу са трећом земљом као и у случају да је реч о занемарљиво малој количини увезеног биља. У Анексу V дата је листа биља и производа од биља које ће бити прегледани на присуство штетних организама на унутрашњим границама између земаља чланица. Осим тога, дат је и списак биља за које се могу успостављати посебни споразуми, као и модели образаца, спискови измена директиве и корелациона табела (Анекси VI-IX). Директивом се прописује обавеза да пошиљке биља унутар заједнице прати „биљни пасош” који одговара фитосертификату прописаном Међународном конвенцијом за заштиту биља (IPPC). Ако се на основу здравственог прегледа биља, амбалаже и превозног средства утврди да прописани критеријуми нису задовољени, биљни пасош неће бити издат. У изузетним случајевима, ако се утврди да део биља не представља опасност од ширења штетних организама, биљни пасош ће бити издат само за тај део. Систем информисања међу земљама чланицама се успоставља тако што је прописана обавеза националне организације за заштиту биља да обавештавају организације за заштиту биља држава чланица о свим случајевима када биље, биљни производи и други предмети који долазе из државе чланице подлежу некој од прописаних мера у вези са здравственим стањем биља. На основу Међународне конвенције за заштиту биља земље чланице су обавезне да приликом увоза из трећих земаља врше здравствени преглед биља, амбалаже и превозних средстава на штетне организме и посебне околности наведене у анексима наведеног упутства. Осим тога, прегледа се и фитосанитарно уверење (фитосертификат), при чему исто не сме бити издато више од 14 дана од када биље, односно производи од биља, напуштају земљу пошиљаоца. Притом, ове обавезе се не односе на пошиљке у транзиту кроз територију заједнице, као ни за мале количине биља и биљних производа, намењених за употребу власника, или у неиндустријске и некомерцијалне сврхе, укључујући научне сврхе и селекцију подврста. Под условом да не постоји ризик од ширења штетних организама, држава чланица може одредити да се здравствени преглед не обавља за појединачне специфичне случајеве биља које се гаји у трећој земљи у пограничној зони и уноси у државу чланицу да би се обрађивало у њеној пограничној зони. У случају постојеће или сумњиве појаве штетног организма која је настала као

резултат његовог уношења или ширења у оквиру заједнице, државе чланице могу добити финансијску помоћ за „контролу здравственог стања биљака“ од стране Заједнице, да би се покрили трошкови који се директно односе на неопходне мере које су предузете или су планиране у циљу борбе са том врстом штетног организма, да би се исти искоренио или, ако то није могуће, зауставило његово ширење. Европска комисија у ту сврху предлаже увођење одговарајућих издвајања у план генералног буџета Европске уније. Финансијску помоћ земља чланица добиће на основу пријаве, ако је претходно предузела потребне мере заштите и обавештавања других чланица, када дата врста штетних организама представља непосредну опасност за целу Заједницу или један њен део због појаве у подручју где за ову врсту организма није раније било познато, или је ова врста била искорењена, или је искорењивање у току, као и под условом да су штетни организми унети на ту територију преко пошиљки биља, биљних производа и других предмета из треће земље или из друге области заједнице. Ова финансијска помоћ се додељује да би се покрили сви, или делимични трошкови спровођења ванредних заштитних мера, спроведених у датом случају, као и да би се компензовали финансијски губици, осим губитака у заради, настали као последица конкретног случаја. Захтев за финансијску помоћ мора бити упућен пре краја календарске године која следи после године у којој је дошло до откривања штетних организама. Покриће трошкова спровођења фитосанитарних мера обезбеђено је, у различитим категоријама, до 50 одсто. На захтев једне или више држава чланица, Директива успоставља посебно заштићене зоне ради заштите од одређених штетних организама. Притом, свака зона може да покрије целу територију, или део територије државе чланице и мора бити дефинисана у географском смислу и у односу на штетне организме. Разлог за одређивање неке заштићене зоне је недостатак заштите од наведених штетних организама у датој зони, упркос повољним условима за њихов развој. Додатна заштита у заштићеној зони садржи додатну листу штетних организама чије је увођење и ширење у заштићеним зонама забрањено, затим додатну листу биља и биљних производа чије је увођења у заштићене зоне забрањено, као и списак додатних специфичних захтева које мора да испуњава одређено биље или биљни производи када се уводе или премештају у оквиру Европске уније.

V) ИЗВОРИ

- “Regulation (EC) No 1107/2009 of the European Parliament and of the Council of 21 October 2009 concerning the placing of plant protection

- products on the market and repealing Council Directives 79/117/EEC and 91/414/EEC” *Official Journal of the EU*, (OJ) L 309/1;
- “Regulation (EC) No 178/2002 of the European Parliament and of the Council of 28 January 2002, laying down the general principles and requirements of food law, establishing the European Food Safety Authority and laying down procedures in matters of food safety”, OJ L 31/1 ;
  - “Directive 2009/128/EC of the European Parliament and of the Council of 21 October 2009 establishing a framework for Community action to achieve the sustainable use of pesticides”, OJ L 309/71;
  - “Regulation (EC) No 396/2005 of the European Parliament and of the Council of 23 February 2005 on maximum residue levels of pesticides in or on food and feed of plant and animal origin and amending Council Directive 91/414/EEC” OJ L 70/1;
  - “Commission Directive 2010/1/EU of 8 January 2010 amending Annexes II, III and IV to Council Directive 2000/29/EC on protective measures against the introduction into the Community of organisms harmful to plants or plant products and against their spread within the Community”, OJ L 7/17.

VI) ЗНАЧАЈ ЗА РЕПУБЛИКУ СРБИЈУ

Област заштите биља је од изузетне важности за Европску унију, с обзиром да се производња биља налази на почетку ланца производње хране, односно хране биљног порекла и хране за животиње. Тако се заштитом биља обезбеђује заштита здравља људи и животиња, као и заштита животне средине. Стога се системом прописа у области заштите биља обезбеђује јединствена примена прописа у овој области, те је тенденција да се ова област уређује Регулативама, како би се обезбедила потпуна сагласност примене прописа у оквиру Заједнице. Тако је област средстава за заштиту биља уређена Регулативом 1107/2009, док је област здравља биља регулисана Директивом (2000/29) као основним актом, али и неким Регулативама које регулишу поједина питања у овој области. У поступку усклађивања домаћег законодавства са правом ЕУ у области пољопривреде, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде (у даљем тексту: Министарство) припремило је два закона у области заштите биља које је Народна скупштина донела у мају 2009. године. На основу донетих закона, очекује се да ће у следеће две године бити донето око тридесет правилника и других подзаконских аката, чиме би се у Републици Србији успоставио фитосанитарни систем који би био у потпуности у складу са одговарајућим прописима Европске уније. Законом

о средствима за заштиту биља, који је у складу са Директивама 91/414/ЕЕЦ и 79/117/ЕЕЦ, као и са Регулативом 1107/2009, уређује се регистрација, контрола, промет, увоз и примена средстава за заштиту биља у пољопривреди и шумарству, послови од јавног интереса у области средстава за заштиту биља, као и друга питања од значаја за средства за заштиту биља. Законом се укида издавање дозвола за увоз средстава за заштиту биља и уводи упис у Регистар средстава за заштиту биља, Регистар дистрибутера и увозника средстава за заштиту биља и Регистар пружалаца услуга у области средстава за заштиту биља. Правилник о максимално дозвољеним количинама остатака средстава за заштиту биља у храни и храни за животиње и о храни и храни за животиње за коју се утврђују максимално дозвољене количине остатака средстава за заштиту биља,⁹ прописује да за храну и храну за животиње за које у Прилозима овог правилника нису утврђене максимално дозвољене количине остатака средстава за заштиту биља, примењују се максимално дозвољене количине остатака средстава за заштиту биља у храни и храни за животиње на нивоу од 0,01 мг/кг, осим ако не постоје утврђене ЦХЛ вредности, а за прерађену, односно мешовиту храну или храну за животиње морају се узети у обзир и промене нивоа остатака средстава за заштиту биља изазваних прерадом, односно мешањем хране и хране за животиње, што је у складу са европским стандардом. Законом о здрављу биља уређује се заштита и унапређење здравља биља, мере за спречавање уношења, откривање, спречавање ширења и сузбијање штетних организама, фитосанитарна контрола, услови за производњу, прераду, дораду, увоз, складиштење и промет биља, биљних производа и прописаних објеката, као и услови за пружање услуга у области заштите здравља биља. Овим законом успостављен је Регистар произвођача, прерађивача, дорађивача, увозника, складиштара и прометника биља, биљних производа и прописаних објеката, који води Министарство, омогућено је оснивање Савета за заштиту здравља биља, успостављен систем листа штетних организама и биља, уведени институти анализе ризика и биљног пасоша и успостављен систем обавештавања и међународне размене информација.

---

⁹ *Службени гласник Републике Србије*, бр. 25/10.